

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Homo Christianus In Sua Lege Institutus. Sive Discursus Morales

Quibus Totum Hominis Christiani Officium Explicatur; Quídkue is fugere,
quid agere debeat, quàm exactissimè traditur

Segneri, Paolo

Augustæ Vindelicorum, Anno M.DCCXII.

VD18 90637038

Discursus XVI. De debito, quo Liberi tenentur venerari suos Parentes. Si
ingens probrum est, non expungere sua nomina, summam etiam
infamiam sibi consciscere eos libros, qui vitæ, alimentis & ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51633](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51633)

salunt, sunt infidelibus deteriores, eò quod non obstante tantâ cognitionis luce, agant nihil. Nisi malimus dicere, idè Parentes hosce Infidelibus deteriores esse, quia deteriores sunt Mahometanis, qui summam honestatis filiorum curam & gerunt & proficiuntur. Audite me tandem, Dilectissimi, qui non aliud, quàm vestrum, vestrorumque bonum promovere contendo, tollite istos abusus, latrones ac fures domesticos amandate, & sinite vobis tandem persuaderi, quòd unum ex præcipuis mediis salutis vestræ sit, recta Liberorum

educatio, quos DEUS vobis eum in finem concessit, ut vos, quos ad statum matrimonialem vocavit, hâc viâ ad cælum perduceret. *Mulier salvabitur per filiorum generationem, si permanserit, aut ut alii legunt, si permanserint in fide & sanctificatione.* Ita Deus ad communem omnium salutem largatur,

1. Tim.
2. 5.
Vide
Theophil.
& Hug.
in hunc
loc.

DISCURSUS XVI.

De Obligatione Filiorum, ad exhibendum Parentibus honorem.

A Pud veteres Persas duæ res magno habebantur opprobrio; mentiri, & nomina sua non exsolvere. Quod attingeret mendacium, non potest negari, oppido illud esse turpe; etenim si infamis est, qui monetam adulterat, jure longè majori infamis censetur, qui cor adulterare præsumpsit. Quod autem æquè probrosum sit, sua debita non expungere, non ita manifestum est; siquidem hoc sæpenumero ex obæratu inopia potiùs, quàm ex culpâ oriri potest. Unde Lex ista à rectæ rationis Tribunali probari, atque ut justa admitti non potest, nisi

R. P. Segneri Christ. Instr. Tom. I.

ita explicetur; quòd nimirum per nomina & æs alienum intelligantur beneficia; nomine autem obæratum, Ingrati, qui sua non respondent obligationi. Hi jure meritissimo humanæ generationis opprobrium compellendi sunt; cum ejusmodi debitum non solvant, quod si alius solvendi modus non suppetit, solo possunt animo expungere; amando scilicet illum, à quo boni quidpiam in eos derivatum est. Quod si ita est, inter abominabiles istiusmodi debitores meritò numerandi veniunt filii illi ingratiissimi, qui ingratiissimo tantùm animo ingens illud beneficium, quod nascendo à parentibus acceperunt, compensare velle videntur. Quæ me hodie causa impulit,

Ee ut

ut contra hoc filiorum genus linguam meam exacuam, eisque Summam debitorum suorum commonstrem; ex quo ipsi deinde inferant magnam infamiam, Imò grave damnum, quod debitum non reddendo in eos resultat.

I.

II. Tam manifesta est obligatio, quâ Parentibus originis nostræ causâ obstringimur, ut Aristoteles eum stultis annumeret, quæ eam velit in dubium trahere; haud aliter, ac si quis disputaret, nixne alba foret, an non? Quapropter supposito hoc debito ad illius partes ac conditiones descendamus, ut omnibus manifesta fiat. gravis illa Summa, cujus solutionem naturalis, perinde ac divina Lex imperat. Tria à parentibus accipimus, esse, alimenta, & educationem: & sic trium vicissim debitores constituimur: Parentes nimirum honorandi, alendi, & justis eorum imperiis obtemperandi.

III. Primò vitam nobis dant, & hanc acciπendo debitum quasi infinitum contrahimus honorandi & observandi eos, qui dederint. Inter maximas obligationes, quas natura inducit, illa est, quâ suis effectus causis obstringuntur. Esse principium naturæ & essentiz alterius ut est maxima perfectionum, quas Deus rebus creatis confert, ita cultum & venerationem quasi divinam meretur, maximè in homine, qui à Progenitoribus suis vitam adeò pretiosam accipit. Et ideo non Sancti tantum, sed Docti omnes, etiam verâ fide destituti, post obligationem colendi DEUM Conditozem, semper primo loco cultum posuerunt,

quem Parentibus debemus. Unde factum, ut Parentes magnis illis nominibus compellarentur, quibus modò Dii visibiles, modò Dii terrestres, aut, ut cum sapientissimo Philone loquamur castigatiùs, Creatores secundarij, aut Conditoris Imagines, quas suo loco super terram ipse statuit, appellati sunt; ut scilicet videamus sensibiliùs imperfectam ideam illius obligationis, quâ DEO primo Conditori ac Artifici nostro obstringimur. Quæ causa est, ut etiam in lacris Paganis cultus ille, qui Deo, & qui Parentibus debetur, jungantur. *Qui timet Ecclesiam, Dominum honorat Parentes, & quasi Dominis serviet his, qui se genuerunt.* Quasi non possent invicem sepeparari, cum apud omnes locum Dei Parentes obtineant. Et hæc etiam ratio est, quare præceptum de honorandis parentibus primo statim loco post præcepta ad Deum pertinentia ponatur; ut scilicet intelligatur, quòd Patrem esse, sit res quæpiam continis, & quasi media inter immortalia & mortalia. Ex unâ patte mortale est, spectando nimirum corpus, quod mediâ hac paternitate collatum est; ex alterâ verò, immortale quidpiam est, dum nunc repræsentat, & æternum repræsentabit Paternitatem Dei Creatoris omnium. *Ex quo omnis Paternitas in Calis & Eph. 3i in terrâ nominatur.* Sic pari modo hoc præceptum in capite secundæ tabulæ positum est, ut homines intelligerent, inter præcepta, quibus proximum amare jubemur, primum esse, quo parentes honorare obstringimur; non aliter ac inter præcepta Charitatis erga

erga DEUM primum illud est, quo Deum honorare jubemur. *Natura probatur affectus*, ut S. Hieronymus commentatur, *ut ordine charitatis, post rerum parentem, carnis Pater diligatur & Mater.* Jam verò honor iste non in foliis tantum & floribus, cæremoniis dico externis, quæ parvo nobis stant, sed in fructibus operationum constitui debet, id quod DEUS ore suo nobis commendat: *In opere & sermone, & omni patientiâ honora Patrem tuum.* Examinemus igitur non nihil filios ad normam istam, quam DEUS nobis offert ad illos dijudicandos.

Eccli. 3.
9.

IV. Inprimis vult Deus, ut Parentes omni genere patientiæ honorentur, *in omni patientiâ*, ut illi nostram illorum senectutem, supportando supportarant pueritiam. Primum veri Amoris signum, juxta Apostolum, est Patientia, quâ, qui amat, sui suorumque commodorum quasi obliviscitur, & totum se impendit Amato. *Charitas patientis est.* Et hanc perfectionem habet amor, quo Parentes in suam sobolem feruntur: id quod in ipsis etiam bestiis videmus, quæ maciem contrehunt in prole suâ educandâ, & inter millena pericula eam defendunt etiam cum propriâ, si necesse sit, vitæ jacturâ. Sic aquila, cum pullos suos ab uno loco in alterum transfert, non eas unguibus arripit, sed tergo insidentes asporrat; neque enim à sublimi quidquam timeret, sed ab inferioribus; & ideo eum à terrâ telum emittitur, prius illo se, quàm pullos feriri desiderat.

Livan.
in Deut.
c. 32. ad
ea verba;
ex-
pandit
alas suas

V. Amor autem Filiorum in Pa-

rentes quàm raro ad eam perfectionem percingit! Cùm enim aut Pater aut Mater tantillum consenescit, jam illos Filii aspiciunt, ut onus intolerabile; quo aliter levari se posse non credunt, nisi aliis desideriorum ipsorum velocius inveceta Mors quamprimùm illos ex hac vitâ sustulerit. Despicuntur in animo ut repuerascentes, à domûs gubernatione removentur tanquam imperiti: & nescio quam illis gratiam se præstare Filius arbitrat; cùm eos, à quibus vitam accepit, his identidem verbis affatur: Hoc vos agite, ut vivatis: regi autem vos finite ab aliis. Verùm non iste modus est, quo debito nostro satisfaciamus: *Fili suscipe senectam Patris tui, & non contristes eum in vita illius*, ait Dominus. Fili, exhibe te sicut baculum, ut regas atque sustentens Patrem tuum cadentem, & cave, ne unquam, dum vivit super terram, illum tristitiâ afficias. Si ætas senilis judicium illi non nihil hebetarit, compatere. *Si defecerit sensu, veniam da.* Et ut ut viribus animi & corporis valere te sentias, cave ne spernas illum, ne in animo quidem: *& ne spernas illum in virtute tua:* quales enim, & quantas ineptias in infantia nostrâ illi pertulerunt! quantam planctuum puerillum importunitatem! quos clamores, & ejulatus in nobis educandis! quàm difficiles & morosos experti sunt in rebus non nisi ad nostram utilitatem præceptis? An non igitur conveniens est, ut & nos parùm aliquid toleremus, si aut morbi miseris fastidiosi evadant, aut ætate decrepiti redeant quandoque ad primam

Eccli.
3. 14.

Eccli.
13. 5.

Ec 2

in

Eclii.
7 30.

infantiam ac balbutiæ? *Retribue illis, quomodo & illi tibi*, pergit Dominus, magistrum ex integro professus utilissimæ hujus doctrinæ & summæ necessariæ. *Memento quoniam nisi per illos natus non fuisset.* Si Mare non fuisset, modò flumen etiam alveo tam lato ac pleno currere non videretur. Quod si igitur undas suas tributarias ad originem, unde ipsum profluxit, denique non referret, nimis quàm ingratum argui posset ac deberet.

VI. Et hoc longè magis ac studiosius observari debet, erga Matres inopes, quæ, quò plùs amant, tanto quandoque minus à Filiis suis redamantur; & quo plus patiuntur, tanto ab iis minus ipsi sustinent ac tolerant. Filius antequam patiat, onus est matri suæ; cùm paritur, est dolori; & cùm genitus est, labori ac defatigationi, plus, quàm ipsi Patri. Propterea jugum matrimoniale, quod institutum est ad bonum commune prolis, potiùs Matrimonium, quàm Patrimonium appellatur; cùm longè plùs oneris in humeros Matris, quàm Patris devolvatur. Nihilominus Filii animo multò magis ingrato majus debitum compensant, & quandoque majori longè patientiâ vetulam Servam patiuntur, quàm anois gravem Matrem: ita quidem, ut omnino opus fuerit eos à Deo commone fieri, ne unquam labores ac dolores Matris ex oculis dimitterent. *Gemitus Matris tua ne obliviscaris*: tam parvam quandoque curam ingrati Matrum suarum habent, ut videri possint sine cujus-

Eclii.
7. 29.

quam alterius ope in hunc Mundum intrâsse, admodum florum in agro aut prato nullâ cujusdam operâ existentium.

VII. Qui ipse honor etiam verbis commonstrari debet: *honor a Patrem tuum in omni patientiâ, & sermone.* Quis ferat, si Filium sexcentis imprecationibus in eos debacchari audiat, à quibus est genitus? & tamen nullo non die has audiunt Parentes, qui, cùm veritatem Filiis suis denuntiant, fateri coguntur, à nullâ se linguâ acerbiora dictèria excepisse, quàm Filiorum suorum, plus longè amatorum, quàm redamantium, invidias, injurias minas, quas ne servus quidem ab Hero suo patienter ferat, Et vultis Deum hæc audientem non sentire? In urbe Flexiensis Regni Gallæ non multo ab hinc tempore Juvenis quidam studiosiorum causâ domum paternam reliquit: non diu absuit, cùm, ut fieri assolet, datis ad Patrem Matremque litteris, pecunias expoposcit, Quia tamen, non tantum, quantum volebat, impetravit, ita irâ excanduit, ut sumpto in manus calamo litteras indignationis plenas ad eos exararet. Vix litteræ ad parentum manus sunt delatæ, cùm subito ille obsurdit, ita quidem, ut ne explosa quidem majoris Machinæ bellicæ tonitruo perlentisceret. Quidquid Medici agerent, in cassum ibant omnia. Desperatis ergo omnibus secum animo decrevit Lauretum proficisci, in eâ sanctissimâ Æde, quòd alio omni in loco opem desperaret, remedium exquisiturus. Et ecce? Lauretum in ipso Assumptæ Vir-

Virginis privilegio appulsus, dum suaviter dormit, vidit Matronam caelesti planè vultu radiantem, & majestate humanam omnem excedente, nec aliis tunc comitibus stipatam, quàm Patre ac Matre suâ. Ubi Trias isthæc cubile ejus ingressa est, Virgo Dei Mater ad Parentes conversa; vesterne est filius iste? aiebat, & cum ambo annuerent, reposuit Virgo: Placèntne audiendi facultatem à me illi restitui? cum uterque parens: ita, Domina, rogamus demississimè. Mox Diva lecto vicina literas sinu prompsit, easdem omnino, quas Juvenis furiis actus ad Parentes scripserat: dixitque: Lege. Paulò post ceu placata penitus vultum caelesti prorsus suavitate serenavit, digitum uni primùm, dein & alteri auri inmisit, & utroque ad audiendum postliminio aperto disparuit. Eo ipso temporis momento expectatus est Juvenis, non capiente læticiam pectore, & sanum se adverteus, de novo humillimis precibus veniam rogavit, ac postmodum interposita jurisjurandi religione in sanctâ illâ Dei Parentis Aede contestatus est, tam apparitionem sibi factam, quàm collatam sanctitatem, & totus à se mutatus abiit. In hoc miro planè eventu observare vos velim, quomodo in caelo accipiantur protervæ illæ formulæ ac voces, quibus adversus Parentes nostros subinde utimur; quòd nimirum haudquaquam pro levi tantùm indignationis, uti vos nonnunquam arbitramini, motu habeantur, sed, uti sunt, pro enormibus reputentur erratis; cum non tantùm Divina Justitia,

sed ipsa Divinæ Virginis misericordia, cujus Spiritus omni melle dulcior est *Ecclii* (*Spiritus meus super mel dulcis*) memori mente retineat, donec ipsi Parentes pro iis veniam exposcant.

VIII. Denique non sufficit, honorem istum parentibus debitum animo fovere, eos tolerando, aut linguâ modestis ac mansuetis illis verbis alloquendo, sed insuper etiam operibus eû contestari oportet: *In opere & sermone, & omni patientiâ honorâ patrem tuam.* Sunt nonnulli, qui sibi Religioni non ducunt, Matrimonio se illigare inconsultis Parentibus; viâ se committere & magnis itineribus, contractus quosdam agitare, amicitias contrahere & stabilire, aliâque maximi ponderis, & in omnem vitam redundatura negotia pertractare. Quid deinde mirum, si infaustos etiam exitus postmodum sortiantur? Filius ille prodigus, qui genio suo Indulgens procul à Patre abiit, quàm graviter petulantiam suam luit? Et Esau solum suum sensum secutus in uxore eligendâ infelicissimi patris factus est populi, Idumæorum scilicet à Deo maledictorum, Consultissimum semper fuit, in omni majoris ponderis actione Majores suos consulere, & rationes saltem audire, easque expendere, & multum diùque deliberare, antequam eorum voluntati adversans consilium capiatur. *Proov. I.* *Audi fili disciplinam Patris tui, & ne dimittas legem Matris tuae, ut addatur gratia capiti tuo.* Gratia hæc, quæ addetur capiti vestro, ceu cassis aurea, Divinæ erit protectio Providentiæ, quæ cœptis vestris, favore suo aderit, quoties

Phil.
Oultr.
Paderb.
Christ.
p. 1. 4. 6
§. 3.

institutionibus & imperiis Genitorum vestrorum contraria non erunt. Hanc gratiam ut obtineret Thomas Morus, magnus Angliæ Cancellarius, Doctrinâ & dignitate celebris, longè autem illustrissimus Fidei, quam sanguine suo confirmavit, constantiâ; non erubescere etiam tunc, cum secundus à Rege esset, coram Patre suo in genua procumbere, ac eoque ut bene sibi precaretur, efflagitare. Et nunc temporibus nostris illi Juvenes, qui heri è pueris excesserunt, in omnibus sui esse duces volunt ac Magistri, nec Patris ac Matris unquam audire suffragium, non dico, tanquam decretum, & sententiam ultimam, sed ne quidem ut consilium, & hoc in negotiis suis quibuscunque gravissimis.

Ecl. 3. 2.

Judicium patris audite filii, & sic facite ut salvi sitis.

Videris, quantillo opus sit conatu, ut commoda vestra certò assequamini? non alio certè, quàm ut in illis tractandis obsequium hoc deferatis iis, qui tanto vobis majores sunt; & ab his, quòd magis expediens est, audire. Et vos hoc facere detrectetis? *In opere & sermone & omni patientiâ honora Patrem tuum.*

*Hexam. l. 5. c. 16.
Hexam. hom. 8.
Cassiod. l. 2. ep.*

IX. Altera obligatio, quâ Parentibus obstringimur, ex eo oritur, quòd nec, cum ipsi per ætatem non possemus alimenta inquirere, nutrierint & sustentârint. Unde postmodum nobis incumbit, ut cum ipsi laboribus & operi pares ultra non fuerint, eorum curam geramus. Hæc obligatio tam est manifesta, ut etiam bruta sylvis abdita eam pernoscant. SS. Ambrosius

& Basilii concordantes testantur, Ciconias vetulas non tantum à prole suâ ali, sed & pennis foveri, cum ob decrepitate ætatis frigus se ipsas commovere non possunt; quin & supposito tergo ceu vehiculo assumptas huc illuc asportari. Ipsi etiam Leonibus hic humanitatis sentus inest, ita, ut cum parentes de vexâ ætate ad venandum exire non valent, eorum filij cum illis prædas suas partiantur. Sequitur ergo ipsis leonibus magis feros, & bestias magis insensatos esse illos filios Christianos, qui Parentes suos summâ cum immanitate abiciunt, cum viribus per ætatem destituti; non perinde ac prius lucrari possunt, unde vivant. Vix amore puellæ cujuspiam abripiuntur, illico Parentum amorem ingratißimi deponunt: & quemadmodum contingit nonnunquam, ut, cum Exteri magno numero in provinciam exscenderent, ipsos paulò post incolas loco extruderent, ita affectus ille, quo infelices hi in extraneos feruntur, ipsos paulatim domesticos corde excludit; quo fit, ut quòd longiùs progrediuntur, eò minus erga illos afficiantur, à quibus omne suum bonum & ipsum esse acceperunt, haud aliter ferè ac Luna, quæ, quo crescit ampliùs, hoc à Sole, lucis fonte, recedit longiùs. Quòd si conjugio re ipsâ illigentur, actum est: tunc enim totum animum avertunt, videnturque sibi satis causæ habere, ut dicant. *Oportet uxoris ac filiorum curam habere: Non possum tam multis unus providere.* Verùm parcius ista; neque enim ista vestra distributio iusta ac æqua est. Primo loco uxorem

poni-

ponitis, secundo filios, tertio Paren-
tes, non ita: *Primo loco*, ait S. Ambro-
sius, *diligendus est Deus, secundo Pa-*
rentes, inde Filii, postea Domestici.

Refert.
in 3. sen-
tent. dist.
29.

X. Plato, qui inter Philosophos
ab omni posteritate Divini Nomen
obtinuit, in suis libris de Legibus san-
xit, ut, si quis ante filios suos, quam
pauperi Patri succurreret, in iudicio
reus ageretur, & ad aliorum terrorem
severè castigaretur. Inter Theologos
S. Thomas, Magistrorum Magister,
iudicat, quod inter omnia sanguinis
vincula primum sit, quo Parentibus
obstringimur; & ideo præ omnibus
etiam aliis subvenire iis obligemur,
postpositis ipsis etiam Filiis, erga quos
quidem Amor magis tener, qui non
ita assurgit, haberi potest; non verò
ille, quem dicunt appreciativum, qui
altiora spectat, & magis amat, quem
pluris æstimat. Et quamvis Uxor, quæ
una quædam res est cum Marito, vi-
debatur in casu æqualis necessitatis
ipsis Parentibus præferri posse, negat
tamen S. Thomas id esse veritati con-
sentaneum: quia, ut ut possit & debeat
Maritus Uxorem suam Parentibus
præferre quoad habitationem: *Relin-*
quet homo Patrem & Matrem suam,
& adhærebit Uxori suæ? Non tamen
eam præferre etiam quoad sustenta-
tionem poterit, aliâque iis necessaria
auxilia præstanda, cum Parentibus
quali seroto hypothecatus sit antè,
quàm se suæ Conjugi obligaret: si-
quidem Creditores anteriores credi-
toribus posterioribus, & qui per na-
turam sunt, iis qui per contractum,
postponi non possunt. Et demum

S. Thom.
2. 2. q. 6.
ar. 1. 1.

Gen. 2.
23.

Uxorem unam cum Marito rem esse,
quid inde? an igitur in æquali ne-
cessitate eam Parentibus anteferre
poterit, cum Maritus teneatur Paren-
tes suos in æquali necessitate sibi ipsi
præferre? & tamen expressissima hæc
Doctorum doctrina est: *In alimento*
debent valdè providere filii parentibus,
& magis quidem, quàm sibi ipsi. Ita
quidem, ut cum famelico Patre non
tantum unum residuum panis bolum
partiri conveniat, sed totum largiri,
ut vitam servemus illis, qui eam nobis
dederunt. Hæc omnia lumine na-
turæ penetravit Philosophus, dum
docuit, filii esse, prius Patris, quàm
sui curam habere.

Abul. in
Matth.
19. q. 154.

9. Eth.
2. apud
Abul.
2. 6.

XI. Forsan autem hujusmodi do-
ctrinæ nunquam in praxin sunt de-
ductæ, nec etiam num, nisi ab uno alce-
ròve deducuntur? Chineses Orien-
tis populi, si qui ullibi, bene morati,
cum suorum Parentum gravi infir-
mitati præsentibus astant, suis ipsi den-
tibus carnes ex brachiis suis avellunt,
& in potum decoctas propinant, qua-
si contestaturi, non solum paratos se
esse omnes divitias suas, quibus Paren-
tes sustentent, prodigere, sed suam et
ipsorum substantiâ eos conservare, &
si factu esset possibile, animæ quoque
patrem non minus quàm corporis sub-
ministrare, ut vitam porro prorogent
ac ad sanitatem malè habentes redu-
cant. Erubesco hisce cum exemplis fi-
lialis amoris erga Parentes impuden-
tissimam Christianorum Filiorum in-
gratitudinem conferre; factum ta-
men, quod S. Bonaventura & insignes
alii auctores referunt, omittere non

Barthol.
histor.
Chin.

Bonav.
serm. 5.
pos-

de e. pra
cepe
Cantipr.
l. 2.
Ap. c. 7.

possum. In partibus Normandiæ miles quidam locupletis parentis filius, quamvis ignobilis, ducturus conjugem conditione suâ majorem ad Patrem accessit, eumque rogavit: vellet filio bonis suis omnibus sponte cedere, velle se vicissim quoad viveret, ita cum illo agere, ac si rerum dominium ex toto penes Patrem esset. Restat initio senex; passus tandem est se precibus expugnari & vinci promissis, ac contra, quam suadeat Spiritus Sanctus: *Filio non des potestatem super te in vitâ tuâ, nec possessionem tuam, ne forte poeniteat te, & depreceris pro illis;* annuit petitis; quo factum, ut contractus matrimonii illico concluderetur, & nuptiæ celebrarentur. Nec male principio se res habebant: paulatim tamen crescente in Uxorem affectu, in Patrem decrescente, eò impietatis progressus est pessimus Filius, ut senem Patrem domo suâ ejectum paupere tugurio concluderet. Frustra Pater conditiones & pacta cessionis suæ obtendit, frustra lacrymis, lamentis & querelis gravem injuriam sibi illatam identidem profecutus est; filius enim recalcitrantis instar muli magis amabat præsepe repletum, quam Dominum, qui replevit. Imò etiam ab Uxore concitatus non solum, quæ Patri congruebant, non suppeditabat, sed ne quidem necessaria subministrabat; adeò ut DEUS tantam non ferens inhumanitatem ejus esse ultor vellet. Contingit, ut ambo hi conjuges quodam mane bene pinguem gallinam prandio pararent. Miser senex eo ipso tempore, quo gallina mensæ infereba-

Ecclesi.
36, 20.

tur, domus limen atdgit. Non potuit autem tam celeri scalam pede superare, quin filius tempus nancisceretur, quo gallinam occultaret. Ceterum in occursum progressus, quid me vis, ajebas? hoc tempore, an panem non habes? cumque panis frustum obtrussisset, fores testinus oclclisit, ipse cum Uxore suâ splendidiore quadiâ fruiturus. At quàm se fefellit! cum enim penum recluderent, gallinam denuo mensæ illaturi, non jam gallinam, sed eâdem magnitudine horridum bufonem repererunt; quæ catino in faciem gestantis profiliens ita carnem ejus corripuit, ut velut polypus scopulo adhæreret, neque longo annorum spacio ullâ vi avelli posset. In hunc modum signatus malè moratus iste filius perrexit ad quærendum Episcopum, cui delictum suum confiteretur. Pœnitentiam hanc tulit, ut omnes Normandiæ civitates obiens tem narraret, seque ad terrorem omnium impiorum in Parentes filiorum exemplum proponeret. Denique post multos plâctus, & lamenta plurima valuerunt preces, quæ pro infelice offerebantur, & ipse etiam persolvebat, ut feralis iste bufo ac foetentissimus, qui omnibus aspectantibus horrorem incutebat, subito dispareret, & liberum quidem, sed salutaris timore probè imbutum relinqueret.

XII. Quin etiam, quod mirabile est, Divina Justitia non solum vult, ut Patris egettate laborantis, ut senio deficientis necessitati consulatur præ Uxore, aut alio quocunque, sed etiam vult, ut hæc ipsa Patris sustentatio illis

illis etiam promissis, quæ DEO facta sunt, anteferatur. Hinc, si filius quispian ex una parte votum Religionis etiam strictissimæ emiserit, ex alterâ verò Pater Matêrve victum sibi procurare non valeant, adeoque ex unâ parte DEI honor exsolutione voti promovendus, alterâ Patris sustentatio procuranda quasi de loco contendant, DEUS suo jure cedit, ac filio permittit, ut domi paternæ subsistat, Patri Matêrve de alimentis provisorus. Nec concedit tantum, sed etiam præcipit: unde si quis debitum, voto erga DEUM contractum, debito erga Patrem ex generatione proveniente veller antepone- re, rem Deo gratam non faceret; in cu- jus rei confirmationem videmus, quod Sancta DEI Ecclesia, ejusdem DEI no- mine eò processit, ut illos Superiores à consortio fidelium segregârit, qui eos in Ordinem reciperent, ac sacris vesti- bus induerent, quos lex naturalis, pie- tas & gratitudo parentibus suis devin- ctos facit; hi enim tres vitia sunt, qui bus omnes prohibentur à suis discede- re, nisi de convenienti sustentatione iis providerint. *Jure Sanguinis, Pietatis, & Gratitude.* Quapropter si tantâ se culpâ involvunt, qui parentes in ne- cessitate constitutos deserunt, animo Deo in Religione quadam sacra servi- endi, cujus culpæ rei agentur illi, qui insano quodam impetu abstracti do- mo abeunt, haud aliter ac hirundines, prius, quàm dignentur bonam impe- trare veniam ab iis, qui à tenera illos ætate eadem domo receperunt, & tan- to cum amore foverunt?

R. P. Segneri Christi, Instr. Tom. I.

XIII. Et quid, si filij non tantum necessitatibus Parentum, dum vivunt, non prospicerent, sed etiam ubi mor- tem obiêre faciunt tamen & hoc. Avaritia hosce ingratiſsimos mortales ita reddit efferatos, ut nullum inhumani- tatis genus refugiant: antequam mori- antur senes eorum Parentes, malè illos tractant: cum moriuntur, eos impedi- unt, ne Testamentum condant; cum mortui sunt, ultimas eorum voluntates non exequuntur, nec legata extradant, quasi cum cineribus etiam defuncto- rum adhuc litem suscipere cogitent. Enimverò quàm pauci illi sunt, qui Pa- renti defuncto hæc possint verbadicere, quæ Deo Propheta? *Nec oblitus sumus te, Psal. 47. & iniquè non egimus in Testamento tuo. 18.* Non oblitus sum tui, ô Pater, nec inju- stus fui, aut infidelis in Testamento tuo omni cum accuratione executioni mandando. Centum effugia excogi- tantur, quibus ab impositis Testamen- to obligationibus exeatur, & cum aliud nihil occurrit, dicitur; observari illud non posse; aut saltem inducijs bonæ animæ pœnosissimis ita protrahitur, ut diutissimè in immani illo igne de- bitum refrigerium & redemptionem suam expectare cogatur. Interea Ec- clesia hæc delicta afflictarum anima- rum loco quasi sentit, & vult, ut cru- delis isthæc negligentia sit inter gra- viora delicta, ac inter magis reservata habeatur; id quod in SS. Canonibus præcipit, quibus ab Ecclesiâ arcentur, & Fidelium Albo delentur, qui mo- ras tam perniciosas nectunt absque causâ justâ. Cum suâ Ecclesiâ etiam

Ff

DEUS

S. Thom.
2. 2. q.
101. a. 4.
a. 4. q.
2. 2. q.
189. a. 6.
in c.

h. fin.
Si ipsum
autem,
C. de
ben. qua
lib.

c. qui
oblat. 13.
q. 2.

V. Graff, de casib. l. 2. c. 26.
 Deus eam rem fert agerimè, qui ob eandem causam familias ac domos evertit, quibus bona, quæ illo loco sine ratione & jure asservantur, concluduntur, ad eò, ut idem sit, pecunias pro legato aliorum destinatas à filiis retineri, quod pellem lupi in cumulo lanæ, quæ paulatim, ut ut innocens sit, non potest non pessum ire: & tamen immanes hi filij, nec pietati, nec gratitudini, nec justitiæ, nec Ecclesiæ, nec Irato deniq; Deo cedunt, & quasi extra se rapti à suâ inhumanitate, nec certissimæ & ante oculos positæ divitiarum jacturæ cedunt, nec incertis malis, quorum culpam audacter conjiciunt in sexcentas causas fallas, ne veram fateri cogantur.

XIV. Sed redeamus in viam, & campum, ut ut spatiosum, relinquamus aliis, divertere volentibus. Tertio loco Filij præter honorem & auxilium etiam Obedientiam parentibus debent, scilicet, quâ respondeant tertio bonorum generi, quod à Parentibus acceperunt; nimirum educationi, quâ post vitam semel communicatam, vitam alteram, bonorum scilicet morum, nobis conferunt. Hæc obedientia in pluribus Sacræ Scripturæ locis commendatur. Verùm quo frequentior in Scripturis ejusdem sit mentio, tantò videtur esse magis necessarium, ut à Verbi DEI Præconibus è cathedrâ proponatur. Filij quidem non sunt omnino servi Parentum suorum, subditi tamen sunt; ita ut Dominium paternum Principatui comparari possit. Nihilominus perinde ac si Filij cum annis magis ac magis fierent liberi,

Abal, in Dent. fol. 113.

semper magis magisque jugum illud excutiunt, quod eis natura imposuit; ad eò quidem, ut quandoque speciem præbeant, velle illos accipere, à Parentibus sibi obedientiam præstari. Et, quod pejus est, cum in confessione gravissimæ hujus noxæ sese reos agunt, ita perfunctoriè, & rem quasi levissimam, illud proponunt, ut in finem tandem omnium eorum, quæ dixerunt, hoc tantum adjungant, *Eui aliquantum inobediens domi.* Exploremus nonnihil, quem inobedienciæ modum teneatis. Etenim si res, quæ præcipitur, gravis est, si multum facit ad totius familiæ bonam gubernationem, si bonis moribus, bonæ famæ, salutis animæ proficuum quid, quin & necessarium est, facilè hæc inobediencia ad gravitatem peccati mortalis poterit pertingere. Explico me. Est, qui filio suo præcipiat, ut ne se associet huic illi infami Lurconi; ut noctu domi se contineat; ut arma non gestet; ut ad ludendum non accedat; ab aleatorum tabernis abstineat, hæc illi ave conventicula, & bibonum cœtus vitet: filius contra fricat frontem, & suo vult indulgere genio, & quandoque etiam protèrya verba regerit, dicendo: *Vos ipsos respicite; ego, quod mihi placet. Exprobrare tantum ac cavillamini, quò magis ac plura mihi exprobraveritis, hoc agam plura ac pejora.* Quis jam credat quòd hæc respondendi ratio, conjuncta cum injuriosa hac inobedienciâ, in materiâ omnino justâ, non sit peccatum satis grave, præterquam quòd pluribus adhuc alijs peccatis adjungatur, quæ in hujus-

juxta occasionibus committuntur? quis neget, hoc modo tam confuso se accusare esse confessionem haud quam satis accuratam? quis non fateatur, eos, qui propositum isthanc suam prorerviam mutandi non habent ac emendandi in posterum manifestè incapaces esse absolutionis? & tamen nullo non die talia eveniunt. Si quis Confessarius Audaculorum istorum contemptiam reprehendere aggreditur, ipsi contrà non modò saluari pudore non suffunduntur, sed omnem mox culpam in Patrem Matremve conjiciunt: *Sunt intolerabiles, ajunt, nunquam cessant, aut à reprehendendo quietem capiunt; impossibile est, ijs satisfacere.* Scio, quòd etiam Parentes suo non nunquam desint officio, scio, teneri illos benevolentia uti in filios jam adueros, utpote quos oportet auctoritate magis ad venerationem, quam imperio ad obsequium compellere. Nihilominus, si Parens hac in parte deficiat, & importunè, quod vult, exigit; cum i:à & fervere nimio in filium agit, an ideo parum piè non se gerit filius, si obedientiam non præstet illi: multo que magis, si verbis paternam auctoritatem sugillantibus Patri corrigenti respondeat? *Etiã in bonâ causâ humilis esse debet filij apud Parentes oratio;* ait Sanctus ille Præsul Salvianus. Quantam & qualemcunque rationem ac causam habueritis, filij tamen estis, velitis nolitis: unde nunquam licet frivolo hujusmodi prætextu à Parentum imperiis recedere. Irascatur Parens, quantum liber, clamet, cavilletur, in bestiam, ut ita dicam,

immigret, nec dum tamen sufficit: uti enim ille per hoc non desinit esse Parens; ita etiam non desinit esse dignus, qui à filiis suis honoretur, & cui per omnia obediarur plus quam cuivis Principi irâ exardescenti, *Filio semper l. libert. honesta & sancta Patris persona videri ff. de ob. debet, ait lex. Primi effectus legis, seq. Paquæ Gentium dicitur, sunt, honorare rent. DEUM, & Parentibus ac Patriæ sub. præstan. jici. Effectus juris gentium primavi sunt erga Deum Religio, & ut Parentibus & Patria pareamus. Parentes si. & siquidem & Patria conveniunt quasi sub unâ eadè que ratione cum DEO, scilicet, ut supra dictum est, sub ratione principij. Et hæc tam in naturâ manifestè fundata obligatio excusatione tam frivola pessumdetur: dicere sufficiat, Parentes ineptos esse ad porro imperandum?*

XV. Ego si in per frequentibus hisce domesticis jurgis ac litibus mentem meam explicare deberem, dicerem, peccare quidem Parentes in modo, quo magis benivolo ac amabili uti deberent; hanc tamen eorum aberrationem nec unicam, nec primariam esse causam illius Inobedientiæ, quam à filiis sustinent; originem illa longè altiorè, magisque remotam habet. Causa principalis inde sumitur, quòd Filij, dum adhuc sunt parvuli, non bene educantur, non castigantur in initio, cum audacius respondent; non infringantur cornua, cum illa primùm erigunt; unde assueti paulatim, ac à teneris Parentum admonitiones negligere, idque per indulgentiam eorum, qui eos gubernant, putant

postea adultiores, se esse in possessione, Parentes etiam auctoritate vincendi. Verum est, obstitit Pater, reclamavit Mater, ubi Filius adolevit: sed intempestivè. Secunda digestio ac concoctio non emendat vitia primæ; & flumen, quando erat rivulus, in omnem poterat partem derivari: ubi increvit, viam, quam ipsum sibi invenit, toto impetu pergit prosequi. In culpis tamen primas tenent continuæ illæ imprecationes ac execrationes, quæ in filios toto educationis tempore à Parentibus conjiciuntur, perinde ac si linguas suas manuum loco usurparent, damno tam in eos, qui usurpant, quam in illos, in quos usurpatur, usquequaque; maximo redundante.

*Seneca
op. 60.* Non miror, aiebat Seneca, si omnia à primâ pueritiâ nos mala sequuntur: inter execrationes Parentum crescimus. Quod si homo Ethnicus agnovit, quid nos oportet dicere, qui, utpote Christiani, ignorare non possumus, imprecationes istas non ferire aures DEI cujuspiam marmorei, aut ærei, quas tunc feriebant; sed Vivi & Veri, qui non omittit è cælo etiam palàm facere, eas ad cælum usque pertingere. Et hi sunt fontes certissimi, ex quibus isthoc nostro tempore insolentium filiorum contumacia promanat. Non antè miser incipiunt crescere, quam incipiunt diris devoveri modò à Patre, modò à Matre, modò ab utroque simul: & sic ad majorem ætatem proveci incipiunt excrecere execrationum harum effecta, per quæ, ceu fulmina tactæ illorum animæ & mille malis oppressæ in ipsos postmodum Parentes insursunt,

in eosque fumum ignemque insolentis proterviæ, inobedientiæ, & irreverentiæ effundunt. Quomodo-cunque accidat volo id Parentibus esse persuasum, quòd, si à protervis suis liberis mandatorum transgressione contemptui habentur, primum sibi id impudent, & postmodum liberis, (uamque culpam primum doleant, & postmodum filiorum. Filij autem (ut ad ipsos redeamus) sciant, quòd Parentes, quantumcunque in modo imperandi excedant, si tamen justa præcipiant, audiri debeant, scilicet, qui in terris DEI Vicarios agunt: *Filiis, obedite Parentibus per omnia; hoc enim placitum est in Domino.* Sic Pater nimium imperiosus est, non ideo tamen Pater non est? aut quidquam de suo jure amittit, ne ullâ in parte filius in eum dominium acquirat. *Natus ex Patre furioso, in ejus potestate, & ei acquirit, ait lex, & qui se videt tractari non ut filium, non ideo confestim omittit poterit tractare Parentes, ut Parentes. Etiam exheredatus Patrem ac Matrem lugere debet.* Uno verbo; si Parentes tam magni creditores sunt respectu filiorum, ut hactenus intelleximus, nullum est effugium. Nullus debitor creditori suo potest dicere: ego posthac tibi obligatum me non agnosco. *Debitori nunquam licet abdicare creditorem.* Quæ ratio est, ob quam dixit Philosophus, quòd filio nunquam liceat Patrem, utur perversum, à se repellere. licet Patri conveniat jus ejiciendi filium sceleratum.

II.

S. Thom. opus. 7. i. Tim. 2. 4.
 XVI. Audistis debitum vestrum filij quo Parentibus obligamini. S. Paulus in compendium redigit: *Et mutuam vicem reddere Parentibus*, correspondendo scilicet; vitamque ab illis acceptam obsequiis compensando, reddendo pro alimentis sustentationem, pro instructione obedientiam. Ubi sunt? prodeant modò perduelles illi filij, qui debitum hoc aut non agnoscunt, aut non exolvunt: neque enim summo erit opprobrio tantùm ingrati notam incurere, sed maximo intuper damno; cum hac in parte, contra quàm in aliis debitis fieri soleat, omnia in caput debitoris recidant. In aliis debitis, dùm non exsolvantur, damnum accidit creditori, qui spe suà ac re defraudatur: in his verò debitori, qui defraudat: unde *Eph. 6. 2.* Apostolus dixit: *Honora Patrem tuum & Matrem tuam, ut bene sit tibi.* Videatur dicere debuisse: *ut bene sit illis.* Parentes enim honorem, sustentationem ac obedientiam recipiant, ceu debita tria longè manifestissima. Verùm non ita dixit: *ut bene sit tibi*, dixit: siquidem o quàm carò stat cuicumque filio unum aliquòd ex hisce debitis neglexisse! majorem longè quàm patrens, jacturam faciet. Volunt Doctores, quòd ex ipsà pœnarum, quæ in reos statuuntur, gravitate, iudicium sumatur de mente Principis; quo scilicet rigore ad observationem legis suæ subditos velit obligare. Nos igitur non solum ex minis, quas in præcepti hujus transgressores intorquet Deus, sed etiam ex promissis, quæ filiis legem hanc

adimplentibus proponit, argumentari longè magis poterimus, quàm graviter ejusdem executionem exigat atque procuret. Honora Patrem, ait, & Matrem, *ut bene sit tibi.* Non exprimit bonorum quandam speciem, quæ legis observatoribus dare paratus est, nec speciem malorum, quæ transgressoribus intentat; scilicet, ut obsequentes nullum non bonorum genus sperent, transgressores autem nullum non malum expectent. *Ut bene sit tibi.* Bene in animâ, bene in corpore, bene in te, bene in illis, qui nascuntur ex te (ita ut Deus meritum subjectionis, quam Parentibus tuis exhibuisti, cum omni dominio in Filios tuos sit redditurus) bene in hoc Mundo, bene in altero, bene in terrâ, bene in cælo, bene ubique: *Pietas ad 1. Tim. omnia utilis est, promissionem habens vi. 48. ta, qua nunc est, & futura.* Contra verò, si non honoraveris illos, qui te genuerunt, boni nihil expecta, nihil hic, nihil illuc, nihil in corpore, nihil in animâ, nihil in te, nihil in tuis, in quibus, & forsan de quibus DEUS disponet, ut nævi tui & delicta castigentur, permissurus, ut eadem prorsus ratione filij tui te affligant, quâ parentes ipse tuos afflixisti. Pessimus quidam filius, & hoc nomine indignus diabolicis furiis actus senem Patrem suum per scalas trahebat, cumque domûs januam jam attigisset, exclamavit Senex: non ultra fili! recordor enim me usque huc, & non ultra Patrem meum raptrasse.

XVII. *Uti bene sit tibi.* Ecclesiasticus in summam magis distinctam & claram redigere voluit amplissimam

promissionis hujus bona & mala, neque mihi jam aliud occurrit, quàm unam alteramve synopsis ante oculos vestros statuere, vobisque postmodum optionem relinquere. Pro filiis quidem morigeris sex Divini favores habentur; primus est longæ vitæ: *Qui honorat Patrem, vitâ vivet longiore.* Secundus est, solatii in hæredibus; *qui honorat Patrem suum, jucundabitur in filiis suis.* Tertius est; stabilitatis bonorum: *Benedictio patris firmat domos filiorum.* Quartus est existimationis & exaltationis: *Gloria hominis ex honore Patris sui.* Quintus est, remissionis peccatorum commissorum: *suscipe senectam Patris tui. & sicut in sereno glacies, solventur peccata tua.* Sextus est, felicitatis sempiternæ post mortem: *Honora Patrem tuum, ut superveniat tibi benedictio ab eo, & benedictio illius in novissimo maneat.* Hi sunt fructus & gratiæ apud Ecclesiasticum promissæ iis, qui debitum, quo parentibus obstringuntur, præstant. Sed & ex alterâ parte maledictiones audite, quas Deus ceu fulmina in immorigeros conjecit. Primum quidem vita immorigeri abbreviabitur, cum æquum sit, ut feudo non potiatur qui homagium præstare recusat. *Qui maledicit Patri suo & matri, extingue-*

tur lucerna ejus in medijs tenebris. Secundo nominis quoque infamiam sibi consciscet. *Quàm mala fama est, qui derelinquit Patrem!* Deinde rerum suarum successum non habebit secundum, sed omnia sentiet ruere in pejus: *Maledictio Matris eradicat fundamenta domus filiorum.* Quarto nullum è filiis suis solatium, sed contra mille tædia ac molestias experietur: *ex iniquis omnes filii qui nascuntur, testes sunt nequitia adversus Parentes in interrogatione suâ.* Quinto non inveniet, ceu maledictus à DEO, suorum peccatorum veniam, *Est maledictus à DEO, qui exasperat Matrem.* Et denique in articulo mortis suæ omnes Dæmones habebit obvios, qui animam ejus rapiant, ceu corvi morticinum, *Oculum, qui subsannat Patrem, & qui despicit partum Matris suæ, effodiant eum Corvi de torrentibus.* Ecce! habetis ordine benedictiones & maledictiones, quæ ceu comites hoc præceptum stipant à dextris & à sinistris ad majestatem ei conciliandam; vestrum modò est eligere quod placet. Quis autem ita sui impos erit, ut, cum omne bonum habere possit, eligat omne malum? *Honora igitur, honora Patrem tuum & Matrem tuam; ut bene sit tibi.*

Ecclesi.

3. 7.

Ecclesi.

3. 6.

Ecclesi.

3. 11.

Ecclesi.

13.

Ecclesi.

3. 10.

S. Thom.

Opus. 7.

Prov.

10. 10.

